

SPIS TREŚCI

Wykaz ważniejszych skrótów	13
Wprowadzenie	15
Rozdział I	
Ogólne wiadomości o prawie	17
1.1. Pojęcie prawa i jego funkcje	17
1.2. Prawo a moralność	21
1.3. Norma prawna a przepis prawny. Zdarzenie prawne, stosunek prawny	22
1.4. System prawa	25
1.5. Źródła prawa	26
1.6. Zasady stosowania prawa	28
1.7. Wykładnia przepisów prawnych	31
Rozdział II	
Elementy prawa Unii Europejskiej	34
2.1. Zagadnienia ogólne Unii Europejskiej	34
2.1.1. Geneza Unii Europejskiej	34
2.1.2. Status Unii Europejskiej oraz jej wspólne wartości i cele	36
2.1.3. Podział kompetencji między Unię Europejską a państwa członkowskie	38
2.2. Instytucje Unii Europejskiej	40
2.2.1. Uwagi wprowadzające	40
2.2.2. Parlament Europejski	40
2.2.3. Rada Europejska	41
2.2.4. Rada	41
2.2.5. Komisja Europejska	42
2.2.6. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	43
2.2.7. Inne (ważniejsze) instytucje i organy UE	45
2.3. Źródła prawa Unii Europejskiej	45
2.4. Obowiązki prawa UE w polskim systemie prawnym	48
Rozdział III	
Elementy prawa konstytucyjnego	51
3.1. Pojęcie prawa konstytucyjnego i jego źródła	51
3.2. Zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej	51

3.3.	Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela	54
3.4.	Organy władzy	55
3.4.1.	Uwagi wstępne	55
3.4.2.	Organy władzy ustawodawczej	56
3.4.3.	Organy władzy wykonawczej	58
3.4.4.	Organy władzy sądowniczej (sądy i trybunały)	61
3.4.4.1.	Trybunał Konstytucyjny	61
3.4.4.2.	Trybunał Stanu	62
3.4.4.3.	Sąd Najwyższy	63
3.4.4.4.	Sądy powszechne	63
3.4.4.5.	Sądy szczególne	64
3.5.	Konstytucyjne organy kontroli państwowej i ochrony prawa	64
3.5.1.	Najwyższa Izba Kontroli	64
3.5.2.	Rzecznik Praw Obywatelskich	65
3.5.3.	Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	66

Rozdział IV

Elementy prawa administracyjnego	67
4.1. Zagadnienia ogólne	67
4.1.1. Pojęcie administracji publicznej	67
4.1.2. Stosunek administracyjnoprawny	68
4.1.3. Źródła prawa administracyjnego	69
4.2. Formy działania administracji publicznej	69
4.2.1. Czynności administracyjne	69
4.2.2. Akt administracyjny	70
4.2.3. Pozostałe czynności administracyjne	71
4.3. Podmioty administracji	72
4.3.1. Podmioty administracji rządowej	72
4.3.2. Podmioty administracji samorządowej	73
4.4. Kontrola administracji publicznej	78
4.4.1. Pojęcie kontroli	78
4.4.2. Kontrola wewnętrzna	79
4.4.3. Kontrola instytucjonalna	79

Rozdział V

Elementy postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego	80
5.1. Postępowanie administracyjne ogólne	80
5.1.1. Uwagi wstępne	80
5.1.2. Organ prowadzący postępowanie administracyjne	81
5.1.3. Strona i inne podmioty na prawach strony	83
5.1.3.1. Strona w postępowaniu administracyjnym	83
5.1.3.2. Podmioty na prawach strony	84
5.1.4. Czynności typowe postępowania administracyjnego	85
5.1.4.1. Wezwania	85
5.1.4.2. Doręczenia	85

5.1.4.3.	Protokoły i adnotacje	86
5.1.5.	Zasady postępowania administracyjnego	87
5.1.5.1.	Naczelne zasady postępowania administracyjnego	87
5.1.5.2.	Zasady ogólne postępowania administracyjnego	87
5.1.6.	Wszczęcie postępowania i terminy załatwiania spraw	89
5.1.6.1.	Wszczęcie postępowania	89
5.1.6.2.	Terminy załatwiania spraw	89
5.1.7.	Postępowanie wyjaśniające	90
5.1.8.	Decyzja i inne rozstrzygnięcia w postępowaniu administracyjnym	90
5.1.8.1.	Decyzja	90
5.1.8.2.	Ugoda	91
5.1.8.3.	Postanowienie	91
5.1.9.	Postępowanie odwoławcze	91
5.1.9.1.	Środki odwoławcze	91
5.1.9.2.	Postępowanie przed organem odwoławczym	92
5.1.10.	Weryfikacja decyzji ostatecznych	93
5.1.10.1.	Uwagi wstępne	93
5.1.10.2.	Wznowienie postępowania	93
5.1.10.3.	Stwierdzenie nieważności decyzji	93
5.1.10.4.	Uchylenie lub zmiana decyzji niewadliwych	94
5.2.	Postępowanie przed sądem administracyjnym	94
5.2.1.	Uwagi wstępne	94
5.2.2.	Podmioty postępowania sądowoadministracyjnego	95
5.2.2.1.	Sąd administracyjny	95
5.2.2.2.	Strony oraz inne podmioty postępowania sądowoadministracyjnego	96
5.2.3.	Postępowanie przed wojewódzkim sądem administracyjnym	96
5.2.4.	Postępowanie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym	98
5.2.5.	Wzruszenie prawomocnych orzeczeń sądów administracyjnych	99
5.3.	Postępowanie egzekucyjne w administracji	100
5.3.1.	Uwagi wstępne	100
5.3.2.	Podmioty i uczestnicy postępowania egzekucyjnego	100
5.3.3.	Wszczęcie egzekucji	101
5.3.4.	Zasady postępowania egzekucyjnego	101
5.3.5.	Środki egzekucyjne	102

Rozdział VI

Elementy prawa finansowego	103
6.1. Finanse publiczne i prawo finansowe	103
6.2. Budżet państwa a budżet jednostki samorządu terytorialnego	104
6.3. Zarys prawa podatkowego i celnego	106
6.4. Podstawy ustroju pieniężnego	108
6.5. Nadzór nad rynkiem finansowym	110

Rozdział VII

Elementy prawa karnego	111
7.1. Uwagi wstępne	111
7.2. Pojęcie przestępstwa	111
7.3. Wyłączenie odpowiedzialności karnej	115
7.4. Kary i środki karne	119
7.5. Wymiar kary i jej wykonanie	120
7.6. Niektóre rodzaje przestępstw	121

Rozdział VIII

Elementy postępowania karnego	123
8.1. Zasady postępowania karnego	123
8.2. Europeizacja prawa karnego procesowego	125
8.3. Postępowanie karnoskarbowe	126

Rozdział IX

Elementy prawa cywilnego	128
9.1. Uwagi wstępne	128
9.2. Część ogólna prawa cywilnego	128
9.2.1. Pojęcie stosunku cywilnoprawnego	128
9.2.2. Podmioty stosunków cywilnoprawnych i ich reprezentacja	130
9.2.2.1. Osoby fizyczne	130
9.2.2.2. Osoby prawne	132
9.2.2.3. Reprezentacja podmiotów prawa cywilnego	136
9.2.3. Przedmioty stosunków cywilnoprawnych	137
9.2.4. Czynności prawne	138
9.2.4.1. Uwaga wstępna	138
9.2.4.2. Pojęcie i rodzaje czynności prawnych	139
9.2.4.3. Treść czynności prawnej	139
9.2.4.4. Forma czynności prawnej	140
9.2.4.5. Wykładnia i wady oświadczeń woli	141
9.2.4.6. Zawarcie umowy	142
9.2.5. Przedawnienie roszczeń i terminy zawite	143
9.3. Prawo rzeczowe	144
9.3.1. Ogólne wiadomości o prawie rzeczowym	144
9.3.1.1. Pojęcie prawa rzeczowego i praw rzeczowych	144
9.3.1.2. Przedmioty praw rzeczowych	144
9.3.2. Prawo własności	146
9.3.2.1. Pojęcie i treść prawa własności	146
9.3.2.2. Nabycie i utrata prawa własności	147
9.3.2.3. Ochrona własności	148
9.3.2.4. Współwłasność i jej rodzaje	148
9.3.3. Użytkowanie wieczyste	149
9.3.4. Ograniczone prawa rzeczowe	150
9.3.4.1. Użytkowanie	150

9.3.4.2.	Służebności	151
9.3.4.3.	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	152
9.3.4.4.	Zastaw	152
9.3.4.5.	Hipoteka	154
9.3.5.	Posiadanie	155
9.3.6.	Księgi wieczyste	156
9.4.	Zobowiązania	157
9.4.1.	Pojęcie zobowiązania i jego elementy	157
9.4.1.1.	Pojęcie zobowiązania cywilnoprawnego i jego strony	157
9.4.1.2.	Wierzytelność, dług i odpowiedzialność	158
9.4.1.3.	Treść i rodzaje świadczenia	160
9.4.2.	Przyczyny powstania zobowiązań	166
9.4.2.1.	Umowy zobowiązaniowe	166
9.4.2.2.	Czyny niedozwolone	168
9.4.2.3.	Bezpodstawne wzbogacenie	172
9.4.2.4.	Inne zdarzenia	173
9.4.3.	Wykonanie zobowiązań	173
9.4.4.	Skutki niewykonania zobowiązań	175
9.4.4.1.	Uwagi wstępne	175
9.4.4.2.	Skutki niewykonania zobowiązań w postaci wyrządzenia szkody	175
9.4.4.3.	Skutki niemożliwości następcej świadczenia	178
9.4.4.4.	Skutki opóźnienia lub zwłoki	178
9.4.4.5.	Inne skutki niewykonania zobowiązań – wzmianka	179
9.4.4.6.	Zbieg odpowiedzialności a skutki niewykonania zobowiązań	179
9.4.5.	Wygaśnięcie zobowiązań	180
9.4.6.	Zmiana wierzyciela lub dłużnika	181
9.4.7.	Najważniejsze umowy zobowiązaniowe	181
9.4.7.1.	Umowy o przeniesienie praw	181
9.4.7.2.	Umowy o korzystanie z cudzych rzeczy lub praw	186
9.4.7.3.	Umowy o świadczenie usług	188
9.4.7.4.	Umowy regulujące stosunki kredytowe	192
9.4.7.5.	Umowy o zabezpieczenie wierzytelności	195
9.4.7.6.	Umowy o funkcji alimentacyjnej	196
9.4.7.7.	Umowy ubezpieczenia gospodarczego	197
9.4.7.8.	Umowa spółki cywilnej	198
9.4.8.	Przekaz i papiery wartościowe	198
9.5.	Ogólna charakterystyka prawa spadkowego oraz prawa rodzinnego	199
9.5.1.	Ogólna charakterystyka prawa spadkowego	199
9.5.2.	Ogólna charakterystyka prawa rodzinnego	201

Rozdział X

Elementy prawa pracy	203
10.1. Uwagi wstępne	203

10.2. Pojęcie i rodzaje stosunków pracy	204
10.3. Strony stosunku pracy	204
10.4. Powstanie, zmiana i ustanie stosunku pracy	205
10.5. Treść stosunku pracy	210
10.6. Czas pracy i urlopy	211
10.7. Wynagrodzenie za pracę i jego ochrona	213
10.8. Odpowiedzialność w stosunkach pracy	213
10.9. Ochrona pracy	214
Rozdział XI	
Elementy prawa ubezpieczeń społecznych	217
11.1. Uwagi wstępne	217
11.2. Zasady ubezpieczeń społecznych	217
11.3. Stosunek prawny ubezpieczenia społecznego	218
11.4. Zasiłki	219
11.5. Emerytury i renty	222
Rozdział XII	
Elementy postępowania cywilnego	224
12.1. Uwagi wstępne	224
12.2. Proces cywilny	225
12.2.1. Funkcja postępowania cywilnego i jego rodzaje	225
12.2.2. Tryby postępowania rozpoznawczego	225
12.2.3. Postępowanie zwykłe a postępowanie odrębne	226
12.2.4. Przesłanki i podmioty procesu cywilnego	226
12.2.5. Powództwo i inne czynności procesowe	228
12.2.6. Koszty postępowania	229
12.2.7. Postępowanie przed sądem pierwszej instancji	229
12.2.8. Zaskarżanie orzeczeń sądowych	232
12.2.8.1. Pojęcie i rodzaje środków zaskarżenia	232
12.2.8.2. Apelacja	233
12.2.8.3. Zażalenie	234
12.2.9. Obalanie prawomocnych orzeczeń	234
12.2.9.1. Skarga kasacyjna	235
12.2.9.2. Wznowienie postępowania	235
12.2.9.3. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	236
12.3. Postępowanie nakazowe, upominawcze, uproszczone oraz europejskie postępowanie w sprawach transgranicznych	237
12.3.1. Uwagi wstępne	237
12.3.2. Postępowanie nakazowe	237
12.3.3. Postępowanie upominawcze	238
12.3.4. Postępowanie uproszczone	238
12.3.5. Europejskie postępowanie nakazowe	239
12.3.6. Europejskie postępowanie w sprawach drobnych roszczeń	239

12.4. Sądowe postępowanie egzekucyjne	239
12.4.1. Przestanki egzekucji	239
12.4.2. Rodzaje egzekucji	240
12.4.3. Sposoby i ograniczenia egzekucji	240
12.4.4. Obrona dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym	240
12.5. Postępowanie przed sądem polubownym – wzmianka	241

Rozdział XIII

Elementy prawa prywatnego międzynarodowego	242
13.1. Pojęcie i źródła prawa prywatnego międzynarodowego	242
13.2. Prawo właściwe dla sytuacji „z elementem obcym”	244

Wykaz aktów prawnych	251
-----------------------------------	------------